

HÀ NỘI ĐẨY MẠNH PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG KH&CN

Thị trường KH&CN có vai trò then chốt trong việc tạo ra môi trường thúc đẩy hoạt động sáng tạo, đổi mới công nghệ; nâng cao năng lực KH&CN quốc gia phục vụ phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Chương trình phát triển thị trường KH&CN đến năm 2020 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 2075/QĐ-TTg ngày 8/11/2013 trên quan điểm phát huy vai trò chủ thể trung tâm của doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp KH&CN; chủ động tích cực hội nhập với khu vực và thế giới để phát triển thị trường KH&CN.

Trong thời gian qua, thành phố Hà Nội đã có nhiều cố gắng trong các hoạt động phát triển thị trường KH&CN, phát huy vai trò trung tâm của doanh nghiệp KH&CN, đẩy mạnh các hoạt động KH&CN trong doanh nghiệp. Từ đó, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của nền kinh tế, thúc đẩy tăng trưởng nhanh và phát triển Thủ đô toàn diện, bền vững. Bên cạnh việc phát huy các kết quả đã đạt được, một số kiến nghị trong việc thúc đẩy các hoạt động sáng tạo và chuyển giao công nghệ, kết nối thị trường KH&CN trong nước và nước ngoài, khuyến khích doanh nghiệp tham gia nhiều hơn vào việc nghiên cứu, ứng dụng công nghệ trong thời gian tới là những biện pháp cần thiết để đẩy mạnh hơn nữa thị trường KH&CN của Hà Nội.

Các hoạt động xúc tiến phát triển thị trường KH&CN

Thành phố Hà Nội nhận thức rất rõ thị trường KH&CN là một bộ phận cấu thành của nền kinh tế thị trường, có vai trò then chốt trong việc tạo môi trường thúc đẩy hoạt động sáng tạo, đổi mới công nghệ; nâng cao năng lực KH&CN quốc gia phục vụ phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Vì vậy, ngay từ năm 2006, UBND thành phố Hà Nội đã xây dựng “Đề án phát triển thị trường KH&CN thành phố Hà Nội giai đoạn 2006-2010, định hướng đến năm 2015” với mục tiêu tổng quát: “Phát triển thị trường KH&CN trong sự gắn kết đồng bộ với hệ thống thị trường trên địa bàn để tạo động lực góp phần thúc đẩy hoạt động KH&CN nhằm phát triển kinh tế - xã hội Thủ đô theo hướng hiệu quả, bền vững, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng nền tảng kinh tế tri thức, tăng cường hợp tác vùng, cả nước, tích cực và chủ động hội nhập kinh tế quốc tế”.

Tiếp đó, trong Chiến lược phát triển KH&CN của thành phố Hà Nội đến năm 2020, phát triển thị trường KH&CN được xác định là một trong những nội dung trọng tâm với quan điểm: Thực thi và bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ; tập trung phát triển đồng bộ hệ thống hạ tầng, nguồn nhân lực và các định chế trung gian của thị trường KH&CN; thúc đẩy quan hệ cung - cầu đối với các sản phẩm và dịch vụ KH&CN; phát huy vai trò chủ thể trung tâm của doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp KH&CN; chủ động tích cực hội nhập với khu vực và thế giới về KH&CN. Trong Chương trình số 03-CTr/TU của Thành ủy Hà Nội: “Tập trung nâng cao chất lượng hiệu quả, sức cạnh tranh, phát triển kinh tế Thủ đô tăng trưởng nhanh và bền vững” có Chương trình số 80/CTr-UBND của UBND thành phố Hà Nội về phát triển các ngành dịch vụ trình độ, chất lượng cao giai đoạn 2011-2015, trong đó dịch vụ KH&CN được xác định là ngành dịch vụ chất lượng cần ưu tiên phát triển...

Đó là những văn bản quan trọng thể hiện sự quyết tâm của Lãnh đạo thành phố Hà Nội trong việc chỉ đạo và triển khai các chương trình hỗ trợ, các sự kiện xúc tiến phát triển thị trường KH&CN. Một số hoạt động xúc tiến phát triển thị trường KH&CN của Hà Nội có thể kể đến như:

Tổ chức Chợ công nghệ và thiết bị: Từ năm 2012 đến nay, thành phố Hà Nội đã phối hợp Bộ KH&CN và các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tổ chức được 4 kỳ Techmart quy mô quốc gia và quốc tế. Số liệu thống kê cho thấy, giao dịch mua bán công nghệ tại Techmart tăng 15-20% mỗi năm. Hiệu quả giao dịch công nghệ qua Techmart được khẳng định qua tỷ lệ: Tương ứng với mỗi tỷ đồng đầu tư từ ngân sách nhà nước cho hoạt động tổ chức Techmart đã đem lại trên 100 tỷ đồng giá trị các giao dịch mua bán công nghệ thông qua Techmart.

Bên cạnh đó, việc duy trì, phát triển Chợ công nghệ và

thiết bị trên mạng (Techmart online) đã được Hà Nội triển khai bài bản theo sự chỉ đạo của Bộ KH&CN để đáp ứng nhu cầu của thị trường. Cùng với loại hình Techmart theo phiên tại một số địa điểm và vào thời gian nhất định, các Techmart online được thiết lập dựa trên sự hỗ trợ của các phương tiện công nghệ thông tin và truyền thông hiện đại cho phép mở rộng giới hạn về không gian và thời gian giao dịch. Các Techmart cung cấp thông tin về cung và cầu công nghệ, thiết bị đã trở thành kênh thông tin phong phú, tích cực phục vụ việc đổi mới công nghệ, thiết bị cho cộng đồng doanh nghiệp và cũng là kênh giao dịch thường xuyên, xúc tiến thương mại hóa kết quả nghiên cứu KH&CN và thúc đẩy chuyển giao công nghệ, hỗ trợ cho các đơn vị có công nghệ, thiết bị chào bán cũng như các đơn vị có nhu cầu tìm mua công nghệ, thiết bị, gặp gỡ trao đổi trực tuyến.

Khuyến khích ứng dụng, đổi mới công nghệ, ươm tạo doanh nghiệp KH&CN: Từ năm 2012 đến nay, Sở KH&CN Hà Nội đã hỗ trợ nhiều doanh nghiệp thực hiện các đề tài nghiên cứu và dự

án sản xuất thử nghiệm có giá trị áp dụng trong thực tiễn cao; hỗ trợ các doanh nghiệp phát triển ý tưởng, hoàn thiện công nghệ, phát triển sản phẩm mới làm cơ sở thành lập doanh nghiệp KH&CN.

Tổ chức các hội nghị 3 nhà, hội nghị kết nối cung - cầu thường niên để tạo cơ hội tìm hiểu nhu cầu, kết nối cung - cầu giữa các nhà khoa học và các doanh nghiệp...

Giới thiệu các doanh nghiệp KH&CN tham gia các giải thưởng có uy tín (Giải thưởng Sao vàng Đất Việt, VIFOTEC, Môi trường Việt Nam, Giải thưởng chất lượng quốc gia...). Trong số các doanh nghiệp KH&CN được Sở cấp Giấy chứng nhận có 2 doanh nghiệp đoạt Giải thưởng Sao vàng Đất Việt (Công ty cổ phần Giống cây trồng Trung ương với các sản phẩm giống lúa chất lượng cao; Tổng công ty cổ phần Thiết bị điện Đông Anh với sản phẩm máy biến áp 500 kV) và 2 doanh nghiệp đoạt Giải thưởng Môi trường Việt Nam và Giải VIFOTEC (Công ty cổ phần Dịch vụ môi trường Thăng Long và Công ty TNHH MTV Đức Minh).

Phát huy vai trò chủ thể, trung tâm của doanh nghiệp

Phát huy vai trò trung tâm của doanh nghiệp KH&CN

Có thể nói, doanh nghiệp KH&CN là yếu tố trung tâm, quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển thị trường KH&CN, đổi mới sáng tạo, ứng dụng KH&CN, là nơi thực hiện các hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ KH&CN để tạo ra sản phẩm hàng hóa từ kết quả nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ. Theo quy định của Bộ KH&CN, doanh nghiệp được chứng nhận là doanh nghiệp KH&CN khi đã hoàn thành việc ươm tạo và làm chủ công nghệ từ kết quả KH&CN được sở hữu, sử dụng, sở hữu hợp pháp công nghệ để trực tiếp sản xuất thuộc các lĩnh vực công nghệ; doanh nghiệp đã thực hiện chuyển giao công nghệ hoặc trực tiếp sản xuất trên cơ sở công nghệ đã ươm tạo và làm chủ hay sở hữu hợp pháp công nghệ theo quy định.

Tính đến nay, Sở KH&CN Hà Nội đã thẩm định hồ sơ và cấp Giấy chứng nhận doanh nghiệp KH&CN cho 35 doanh nghiệp trên địa bàn, tư vấn, hướng dẫn cho hơn 20 doanh nghiệp khác có tiềm năng trở thành doanh nghiệp KH&CN trong tương lai. Các doanh nghiệp KH&CN này chủ yếu hoạt động trong các lĩnh vực: Công nghệ thông tin - truyền thông; công nghệ sinh học phục vụ nông nghiệp, y tế; công nghệ tự động hóa; công nghệ vật liệu mới; công nghệ bảo vệ môi trường và một số công nghệ khác (cơ khí, chế tạo, đóng tàu, điện - điện tử). Đây là các lĩnh vực quan trọng, chủ lực, trọng điểm có tác động đến nhiều ngành, lĩnh vực khác trong sự phát triển kinh tế -

xã hội của Thủ đô.

Có thể kể đến một số doanh nghiệp KH&CN hoạt động hiệu quả với nhiều sản phẩm KH&CN nổi bật, doanh thu từ hoạt động KH&CN mang lại ngày càng cao, điển hình như: Công ty cổ phần Giống cây trồng Trung ương đã được Forbes Asia lựa chọn là 1 trong 200 công ty có doanh thu dưới 1 tỷ USD tốt nhất châu Á năm 2013; Công ty cổ phần Đầu tư phát triển ngô Việt Nam chiếm 8-15% thị phần giống ngô trong nước; Công ty cổ phần Công nghệ Plasma Việt Nam (sản phẩm máy phát tia plasma lạnh hỗ trợ điều trị vết thương PlasmaMed-GAP); Công ty cổ phần Công nghệ mới Nhật Hải (sản phẩm nano như dung dịch nano TiO_2 dạng sơn, thực phẩm bảo vệ sức khỏe dạng dung dịch nanocurcumin); Công ty TNHH Công nghệ và dịch vụ thương mại Lạc Trung (sản phẩm bầu ươm cây giống phân hủy sinh học); Công ty cổ phần Robot Tosy (xuất khẩu đồ chơi sang 60 nước); Công ty cổ phần Thanh Hà (xuất khẩu phân bón sang Myanmar); Tổng công ty Thiết bị điện Đông Anh đã sản xuất máy biến áp 220 kV và 500 kV đạt tiêu chuẩn IEC 60076, đáp ứng được nhu cầu của thị trường máy biến áp nguồn và máy biến áp truyền tải trong nước và tiến tới xuất khẩu; Công ty cổ phần Công nghệ James Boats cung cấp 2 tàu tuần tra cho cảnh sát biển; Công ty cổ phần Công nghệ năng lượng và môi trường NUSA cung cấp máy lọc nước cho các dự án nước sạch nông thôn của nhiều tỉnh; Công ty cổ phần Khoáng sản và luyện kim Việt Nam MIREX được cấp Giấy chứng nhận đủ điều kiện cung cấp cho quốc phòng... Từ năm 2015 đến nay, đã có 5 doanh nghiệp KH&CN có

Một gian hàng của Sở KH&CN Hà Nội tại Techmart Hanoi 2016.

sản phẩm hàng hóa từ bằng độc quyền sáng chế, giải pháp hữu ích đã được bảo hộ.

Thúc đẩy các hoạt động KH&CN trong doanh nghiệp

Đẩy mạnh việc thành lập Quỹ phát triển KH&CN: Tính đến hết tháng 3/2017, Hà Nội có 54 doanh nghiệp/tập đoàn đã thành lập Quỹ phát triển KH&CN. Trong đó, đa số là doanh nghiệp có vốn nhà nước, doanh nghiệp ngoài nhà nước chỉ chiếm tỷ lệ rất nhỏ. Có thể kể đến như: Tập đoàn Viễn thông quân đội (Viettel) và một số công ty thuộc Tập đoàn, Tập đoàn Hóa chất Việt Nam, Tập đoàn Than và khoáng sản Việt Nam, Tập đoàn Dầu khí Việt Nam, Tập đoàn Bưu chính viễn thông Việt Nam, các công ty thuộc Tập đoàn FPT, Tổng công ty Thăm dò và khai thác dầu khí, Tổng công ty Điện lực dầu khí Việt Nam (PV Power), Tổng công ty Tư vấn xây dựng Việt Nam, Tổng công ty cổ phần Thiết bị điện

Việt Nam (GELEX), Tổng công ty Dược Việt Nam, Tổng công ty Quản lý bay Việt Nam. 100% Quỹ đã thành lập là bộ phận trực thuộc doanh nghiệp, hoạt động chủ yếu của Quỹ là cấp kinh phí để thực hiện nhiệm vụ KH&CN, đổi mới, nâng cao trình độ công nghệ, nâng cao năng suất, chất lượng, sức cạnh tranh của doanh nghiệp.

Thúc đẩy các hoạt động sáng tạo, sở hữu trí tuệ và các hoạt động khác: Trong 2 năm 2015-2016, Hà Nội đã được cấp 75 bằng sáng chế, 92 giải pháp hữu ích, 430 kiểu dáng công nghiệp, 8.570 nhãn hiệu hàng hóa, trong đó, số sáng chế, giải pháp hữu ích thương mại hóa được chủ yếu là từ kết quả nghiên cứu của các doanh nghiệp, bằng nguồn vốn của chính doanh nghiệp (không sử dụng ngân sách nhà nước). Các doanh nghiệp cũng tham gia rất tích cực vào Giải thưởng chất lượng quốc gia và đã đoạt nhiều giải cao. Một số doanh

ngành trên địa bàn đã quan tâm áp dụng nhiều giải pháp quản lý trong hoạt động để nâng cao năng suất chất lượng như Công ty cổ phần Traphaco, Công ty cổ phần Thực phẩm Minh Dương, Công ty cổ phần Kim khí Thăng Long, Công ty cổ phần Bóng đèn phích nước Rạng Đông. Từ năm 2015 đến nay, đã có 135 doanh nghiệp được hỗ trợ áp dụng ISO 14000 và 106 doanh nghiệp được hỗ trợ áp dụng ISO 22000.

Hỗ trợ doanh nghiệp thực hiện hoạt động R&D: Thành phố đã hỗ trợ nhiều doanh nghiệp thực hiện các đề tài, dự án, điển hình như Công ty TNHH MTV Đầu tư và phát triển nông nghiệp Hà Nội với dự án sản xuất thử nghiệm: “Hoàn thiện quy trình nhân giống và chăm sóc nuôi dưỡng gà Mía trên địa bàn Hà Nội” đã hoàn thiện quy trình kỹ thuật nuôi gà Mía sinh sản (quy mô 2000 con) và thương phẩm (quy mô 2000 con), đặc biệt việc áp dụng quy trình chọn giống để chọn lọc đàn hạt nhân đã tạo ra được số lượng lớn con giống có chất lượng tốt, ổn định, cung cấp cho người nuôi ở địa phương và các tỉnh lân cận.

Một số kiến nghị

Hiện nay, các doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp KH&CN còn gặp nhiều khó khăn trong các hoạt động như đăng ký vốn điều lệ, tăng tài sản từ sở hữu trí tuệ, đặc biệt là các doanh nghiệp khởi nghiệp. Việc ngân hàng không chấp thuận thế chấp tài sản trí tuệ để vay vốn đang là rào cản đối với các tổ chức muốn góp vốn đầu tư bằng bản quyền công nghệ. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp chủ yếu tập trung vào nhập khẩu công nghệ, thiết bị trọn bộ và nguyên vật liệu nước ngoài để sản xuất, gia công sản

phẩm nên hiệu quả kinh tế chưa cao, chưa có chiến lược phát triển lâu dài, đồng bộ, bền vững dựa trên các hoạt động KH&CN. Hoạt động gặp gỡ tiếp xúc, đặt hàng trực tiếp giữa doanh nghiệp và nhà nghiên cứu còn chưa thường xuyên. Cơ sở hạ tầng phục vụ cho hoạt động nghiên cứu còn hạn chế, chưa đồng bộ, hiện đại... Do vậy, để đẩy mạnh sự phát triển của thị trường KH&CN, bên cạnh việc sửa đổi, hoàn thiện các văn bản pháp luật liên quan đến sở hữu trí tuệ và chuyển giao công nghệ nhằm thúc đẩy hoạt động sáng tạo và chuyển giao công nghệ, xúc tiến hoàn thiện pháp luật về doanh nghiệp KH&CN và các định chế trung gian của thị trường KH&CN, cần xây dựng cơ chế thúc đẩy kết nối thị trường KH&CN trong nước và nước ngoài, nâng cao trình độ phát triển thị trường KH&CN theo chuẩn mực quốc tế, phát triển hệ thống thông tin công nghệ và các tổ chức trung gian (các sàn giao dịch quốc gia). Cùng với việc nhận thức được rằng, doanh nghiệp là chủ thể chính, là nguồn cầu quan trọng nhất của thị trường KH&CN, cần xây dựng cơ chế, chính sách giúp doanh nghiệp tham gia nhiều hơn vào việc nghiên cứu, ứng dụng và triển khai, ươm tạo công nghệ.

Cụ thể, Nhà nước cần hỗ trợ cho các tổ chức, cá nhân khởi nghiệp công nghệ, cho phép giao dịch vay vốn bảo đảm bằng quyền sở hữu, quyền sử dụng, quyền tài sản phát sinh từ kết quả nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ, tạo điều kiện để doanh nghiệp được tham gia vào thị trường mua sắm công, trao đổi chuyên gia, liên kết nghiên cứu - triển khai giữa cơ sở sản xuất với cơ sở nghiên cứu ở trong và ngoài

nước. Hỗ trợ các doanh nghiệp đổi mới công nghệ để nâng cao năng lực cạnh tranh và hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh. Khuyến khích các tập đoàn, tổng công ty lớn đi tiên phong đầu tư cho đào tạo, nghiên cứu, làm chủ các công nghệ then chốt để đẩy mạnh sản xuất các sản phẩm có hàm lượng công nghệ cao theo hướng xuất khẩu. Xây dựng cơ chế khuyến khích, hỗ trợ việc hình thành và phát triển các tổ chức tư vấn, môi giới, dịch vụ chuyển giao công nghệ, chợ thiết bị và công nghệ. Đẩy mạnh chuyển giao kết quả nghiên cứu có nguồn gốc từ ngân sách thành phố cho các doanh nghiệp có nhu cầu và đủ điều kiện triển khai ứng dụng để các doanh nghiệp này tiến hành ươm tạo, làm chủ công nghệ và sản xuất trên cơ sở công nghệ đã thành và phát triển doanh nghiệp KH&CN trên địa bàn Thủ đô.

Bên cạnh đó, xây dựng cơ chế phối hợp với địa phương trong việc thực hiện Chương trình phát triển thị trường KH&CN (Chương trình 2075), Chương trình hỗ trợ phát triển doanh nghiệp KH&CN và tổ chức KH&CN công lập thực hiện cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm (Chương trình 592), Chương trình đổi mới công nghệ quốc gia và các Chương trình, đề án, dự án liên quan đến khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo (BIPP, IPP, Quỹ FIRST, Đề án thung lũng Silicon...) ✍

KS

Sở KH&CN Hà Nội